

N:o 45.

Af herr E. J. Ekman, om förklaring af 7 kap. 3 § strafflagen.

Genom kongl. förordningen af den 9 juni 1893 har Kongl. Maj:t i öfverensstämmelse med 1893 års Riksdags beslut lemnat den förklaringen af 7 kap. 3 § strafflagen, att med kramlåda eller annan dylik bod jemväl afses bod, der tobak, eller hvad deraf är förfärdigadt, hålles till salu.

Genom detta tillägg till ofvannämnda lag har all handel med tobaksvaror i s. k. cigarrbodas blifvit förbjuden från kl. 6 på morgonen till kl. 9 på aftonen sön- och högtidsdagar. Detta stadgande i och för sig sjelft synes ock hafva helsats med belåtenhet af cigarrhandlarne sjelfva, synnerligen emedan biträdena i cigarraffärerna derigenom vunnit en välbehöflig hvilodag.

Men den erfarenhet, man redan vunnit, visar tydligt nödvändigheten af att fortgå med lagstiftningsarbetet på detta område, tilldess man kommit derhän, att lika lag blir gällande för alla, som befatta sig med försäljning af tobaksvaror, så att intet undantag göres för några enskilda till skada för de öfriga. Endast på sådant sätt kan aktning för lag och rätt upprätthållas.

Det har nemligen visat sig, att efter tillämpningen af kongl. förordningen af den 9 juni 1893 cigarrhandeln under sön- och högtidsdagar väsentligen tilltagit på restauranter, schweizerier, kaféer, rakstugor med flera dylika ställen, hvarförutom man sökt kringgå lagen på allehanda sätt till förfång för dem, som hafva handel med tobaksvaror såsom sitt lagliga yrke. Förbrukarne af cigarrer och cigaretter behöfva alls icke på lördagen i cigarrbodarne förse sig med det behöfliga förrådet af dessa artiklar, ty de få sina behof fullkomligt tillfredsställda på söndagarna, ehuru cigarrbutikerna då äro stängda. Och det hjälper icke, att de s. k. kioskerne vid de större restauranterna eller schweizerierna äfven träffats af kongl. förordningen af den 9 juni 1893, ty försäljningen bedrifves i så mycket större skala inne i sjelfva serveringslokalerna både till gäster och icke gäster. Men den försäljningen anse myndigheterna sig icke kunna hindra.

Ett exempel må här anföras till belysning af denna sak. Sedan kongl. förordningen af den 9 juni 1893 utkommit, hvarigenom cigarrbutikerna stängdes under sön- och högtidsdagar, tillkännagaf Bähns kafé medelst tvenne skyltar åt Munkbron och tvenne åt Riddarhustorget, att cigarrer såldes der till fabrikspris. Denna försäljning egde rum både hvardagar och sön- och högtidsdagar. Då innehafvarinnan af nämnda kafé härför lagfördes, erkände hon genom sitt ombud inför polisdomstolen härstädes den 27 juli 1893 rigtigheten af de gjorda angifvelserna. Hon erkände, att hon icke gjort någon anmälan om idkande af handel med cigarrer och att hon plägade sälja cigarrer jemväl till andra personer än dem, som å restauranten intogo förtäring. Vidare erkände hon, att biträdena hvarje månad fingo ett visst antal cigarrer sig tillräknade, hvilka de plägade förvara i skilda skåp, samt att å restauranten funnos cigarrpåsar, försedda med tryckt uppgift, hvarest cigarrerna blifvit köpta. Åklagaren yrkade visserligen ansvar på henne härför, men polisdomstolen förklarade genom utslag den 31 juli 1893 henne fri från ansvar, emedan nämnda försäljning icke kunde anses hänförlig till sådan handel, hvarom 9 § 1 mom. af kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 och 7 kap. 3 § i strafflagen handlar. En söndag efter den frikännande domen stod kl. 1 på middagen en hel kö af personer utåt Riddarhustorget för att å Bähns kafé göra sina cigarruppköp för dagen. Under tiden voro cigarrbutikerna i närheten vid laga påföljd stängda. Måne man kan säga, att på detta sätt land bygges genom lag?

Äfven på rakstugor har cigarrhandeln på söndagarna, sedan oftanämnda förordning utkommit, tilltagit. Så t. ex. har en rakstuga, som före nämnda förordnings tillkomst hade direkt ingång från gatan till raksalongen, numera ändrat detta rum till en fullständig cigarraffär och flyttat raksalongen till ett rum innanför. Öfver dörren åt gatan finnes en skylt med inskrift: cigarrer, och på hvar sin sida om dörren en skylt med inskrift: rakstuga. Här försäljas under söndagar obehindrad tobaksvaror.

För öfrigt försäljas, synnerligen i Stockholm, utan att ordningsmakten ansett sig kunna inskrida, under sabbatstid tobaksvaror i såväl mjölk- som brödmagasin, å tidningskontor, i vattenkiosker, i salustånd m. m. dylikt. Under den blidare årstiden utbäras tobaksvaror af kringvandrande försäljare synnerligen under söndagarna. Enligt uppgift från Malmö finnas omkring 200 gossar, som under nämnda tid ur lådor, försedda med glaslock, utbjuda cigarrer, cigaretter, snus och tobak.

På tvenne kaféer i Stockholm har man börjat sälja till och med snus på sön- och helgdagar.

Äfven cigarrhandlarna sjelfva söka kringgå lagen. I Vaxholm förhörde en cigarrhandlare hvarje sön- och helgdag ett slagtarestånd samt serverade der läskedrycker, på samma gång han sålde cigarrer och tobaksvaror, utan att vederbörande ansåg sig kunna ingripa. Cigarrboden måste vara stängd under söndagen, men emedan »stånd» icke är detsamma som bod, så fick cigarrhandel der opåtaladt ega rum. I Helsingborg lära cigarrhandlare under den blida årstiden utanför sina egna butiker under söndagarna anbragt försäljningsbord eller, der utrymmet sådant medgifver, upprest tält, der cigarrhandeln obehindrad pågår till kl. 9 e. m., då förbudstiden tager slut. Då förlägges försäljningen åter till butiken.

Detta må vara nog för att visa det oeffterrättighetstillstånd, hvori vi, beträffande tobakshandeln på sön- och helgdagar, befinna oss. Besinnar man vidare, att det är ganska tvifvelaktigt, huruvida tobakshandel, hvartill särskild anmälan skall ske, får i strid mot 8 § mom. c) af kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet af den 18 juni 1864 och 5 § mom. 1 af kongl. förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade drycker af den 31 december 1891 under någon tid af året försäljas å restauranter och schweizerier, så blir det närvarande oeffterrättighetstillståndet ännu mer

i ögonen fallande. Ty då blir förhållandet detta, att de, som *lagligen* innehafva tobakshandel såsom sitt näringsfång, de få icke sälja på sön- och helgdagar, men deremot möter intet hinder för dem att idka en dylik handel i ganska stort omfång, som sakna rättighet att under någon tid af året bedrifva denna näring. Att rättskänslan känner sig på det djupaste kränkt af ett sådant förhållande, är helt naturligt.

Man må ej heller förglömma, att förhållandena gestaltat sig helt annorlunda nu än förr. Förut tillhandahöllos på restauranter och schweizerier cigarrer åt gäster till ett pris, som var betydligt högre än priset i cigarrbutikerna. Respektive innehafvare af dylika utskänkningsställen hade då cigarrer mera för att tillmötesgå kunderna än såsom en egentlig affär. Nu deremot har förhållandet blifvit helt annorlunda. Cigarrer och cigaretter säljas numera å restauranter och schweizerier icke blott styckevis utan partivis och till fabrikspris, hvadan cigarraffären på dylika ställen blifvit den mest lönande affär, som gör det svåraste afbräck i de egentliga tobakshandlarnes affär. Tillkommer nu vidare, att de förra nästan fått ett monopol på handeln med cigarrer under sön- och helgdagar, då största omsättningen lär vara strax före kl. 11 f. m. och strax efter kl. 1 på middagen, så synes hög tid vara, att lagstiftarne egna den största uppmärksamhet åt denna sak. Hellre än att det skall vara olika lag för personer, som bedrifva samma näring, må förbrukarne af tobak skaffa sig sitt erforderliga förråd på lördagarna, och lagen sålunda blifva lika för alla. Det torde icke heller behöfva möta några öfvervinneliga svårigheter vid lagtillämpningen.

I en adress, undertecknad af 230 cigarrhandlare, som innehafva 273 tobaksaffärer i 25 af Sveriges förnämsta städer, och stäld till undertecknad, hafva dessa gifvit uttryck åt sina bekymmer och sin önskan, att en rättvis lagstiftning måtte komma till stånd. Denna adress jemte öfriga handlingar för sakens rätta bedömande anhåller jag få tillhandahålla utskottet.

På grund af hvad jag här ofvan haft äran anföra, vågar jag föreslå,

att Riksdagen för sin del måtte besluta ytterligare följande *förklaring* af 7 kap. 3 § strafflagen:

Hvad om bod, der tobak eller hvad deraf är för-

färdigadt hålles till salu, stadgadt är, gäller om all försäljning af tobaksvaror äfven å andra ställen såväl inom som utom hus.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 26 januari 1894.

E. J. Ekman.

N:o 46.

Af herr **E. J. Ekman**, med förslag till lag angående cigarrbodars stängning under viss tid.

Det torde vara bekant, att inom de större städerna, särskildt Stockholm, finnes en mängd smärre cigarrbutiker, som äro rigtiga nästen för osedlighet, synnerligen nattetid. De skylta väl med en mängd cigarrlådor, men de flesta af dem lära vara tomma. Under det att ordentliga cigarrhandlare stänga sina butiker åtminstone före kl. 12 på natten, så hålla de förr omnämnda öppet ända fram på morgnarna. Dessa förvandlas på eftermidnatten till rigtiga bordeller, der ett sedeslöst lif föres under sken af att butikerna äro öppna för tobaksförsäljning.

Häremot hafva de ordentliga cigarrhandlarne uttalat sitt missnöje, anseende med rätta nämnda ställen vara rigtiga skamfläckar för de verkliga cigarraffärerna. Och hvarje vän af ordning och sedlighet måste anse